

Landbruks- og matdepartementet
postmottak@lmd.dep.no

Oslo, 24. april 2025

Deres ref.

Vår ref.
P6078/JAL

Ansvarlig advokat:
Jon-Andreas Lange

HØRING - MANDAT FOR KONSEKVENsutREDNING AV HÅMMÅLSFJELLET-SÅLEKINNA SOM VINTERBEITE FOR FOSEN REINBEITEDISTRIKT - MERKNAD FRA NORD-FOSEN SIIDA

1. Innledning

Det vises til departementets høringsbrev av 5. mars og brev av 20. mars med utsatt høringsfrist til 25. april. Det bes om merknader til et utkast til mandat for en konsekvensutredning som belyser konsekvensene av etablering av tilleggsareal for Fosen reinbeitedistrikt i området Håmmålsfjellet-Sålekinna for miljø og samfunn.

2. Sakens bakgrunn

I dom av 11. oktober 2021 konkluderte Høyesterett med at utbyggingen av vindkraftverkene på Roan/Haraheia i strid med Nord-Fosen siidas menneskerettslige vern etter SP art. 27 og dermed ugyldig.

Regjeringen og utbygger har avvist ethvert forslag fra Nord-Fosen siida om reparasjon av menneskerettsbruddet ved hel eller delvis tilbakeføring av det tapte vinterbeitet på Roan/Haraheia, ved fjerning eller flytting av vindturbiner. Den eneste reparasjonen regjeringen og utbygger har villet vurdere, er at siidaen gis tilgang til et tilleggsland, det vil si at siidaen må drive reindrift utenfor sine tradisjonelle beiteområder om vinteren. Dette er en løsning som ikke kunne vært pålagt som et avbøtende tiltak i konsesjonsprosessen. Ettersom alternativet for siidaen var en ny, langvarig domstolsprosess uten noen reparasjon av menneskerettsbruddet, ble det inngått avtale av 6. mars 2024 om at staten skal sikre et tilleggsbeite. Dette skal kunne tas i bruk fra vinteren 2026/2027.

3. Saksbehandlingen

Sametinget har i høringsuttalelse av 19. mars 2025 påpekt en rekke problematiske forhold ved den saksbehandling det legges opp til vedrørende etablering av tilleggsland. Nord-Fosen siida deler Sametingets syn på saken. Siidaen er som Sametinget sterkt bekymret for at tilleggsland ikke vil være tilgjengelig fra vinteren 2026/2027.

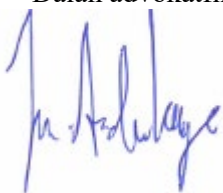
Av problematiske sider ved prosessen som kan vanskeliggjøre en reparasjon av menneskerettsbruddet, skal nevnes:

- det er ennå ikke igangsatt en reguleringsprosess for tiltaket, slik det var forutsatt i brev av 18. desember 2023 og 6. mars 2024 fra energiministeren
- det er uklart hvordan en konsekvensutredning kan utarbeides uten at tiltaket er nærmere definert og beskrevet. En beskrivelse av planen eller tiltaket er utgangspunktet og en forutsetning for en vurdering av virkninger for miljø og samfunn, se forskrift om konsekvensutredninger §§ 19 og 21. Det lar seg heller ikke gjøre å beskrive avbøtende tiltak etter § 23 uten at både tiltak og virkninger først er redegjort for.
- det ble 23. januar 2025 nedsatt et «sameksistensutvalg» som også er knyttet til prosessen med å tilrettelegge for et tilleggsareal for Nord-Fosen siida. Dette utvalget er nedsatt uten siidaens og Sametingets medvirkning og representasjon
- det er ikke lagt opp til medvirkning fra siidaen ved fastsetting av KU-mandatet. Det er nødvendig at mandat og valg av utreder gjøres i samarbeid med de berørte siidaer
- det framstår uklart hvordan selve tiltaket, etablering av tilleggsbeitet, skal defineres og beskrives, og hvem som skal gjøre dette, og hvordan siidaene og Sametinget skal medvirke

Det er et stort behov for å avklare de nevnte forholdene og å få lagt opp til en prosess som vil få etablert tilleggslandet innen januar 2027. Det er nødvendig å sikre at tilleggslandet, som er en reparasjon av menneskerettsbrudd mot Nord-Fosen siida, etableres i nært samarbeid med siidaen. Siidaen har så langt i prosessen ikke vært tilstrekkelig involvert i de beslutninger som er tatt.

Siidaen ber om konsultasjon med departementet for å bli enige om hvordan prosessen med etablering av tilleggsland skal gjennomføres. Det er ønskelig at Sametinget deltar i konsultasjonen.

Med vennlig hilsen
Dalan advokatfirma DA

Jon-Andreas Lange
Partner | Advokat
Lange@dalan.no